ELEKTRON TA'LIM MUHITIDA TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI O'QITISHDA INFOGRAFIK DASTURIY VOSITALARDAN FOYDALANISH

Shodmonqulov Mirjalol Turon o'g'li - Jizzax davlat pedagogika universiteti
Informatika va raqamli ta'lim texnologiyalar kafedrasi o'qituvchisi
E-mail: mirjalolturonovich@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'limda axborot texnologiyalari mavzularini talabalarga yetkazib berishda infografik dasturlardan foydalanish, talabalarning IT sohasiga qiziqishlarini oshirish, bundan tashqari infografik dasturiy vositalarining imkoniyatlaridan foydalanish afzalliklari tadqiq etiladi.

Kalit so'zlar: Axborot, infografika, texnologiya, elektron ta'lim, multimedia, Canva, Visma dasturi imkoniyatlari, Edraw, Adobe Express, informatika

Hozirgi zamon mutaxassislari faoliyat doirasida, axborot texnologiyalari to'g'risidagi keng ko'lamdagi bilim va ko'nikmalar hamda ulardan foydalanish borasidagi malakalarga ega bo'lishi davr talabidir. Jamiyatning tobora informatizasiyalashib borishi uzluksiz ta'lim tizimida ham axborot kommunikatsiya texnologiyalardan unumli foydalanish zaruratini keltirib chiqarmoqda. Bizga ma'lumki infografika -yaqinda tobora ommalashib borayotgan usul [1].

Infografika (lotin. Informatio –xabardor qilish, aniqlik kiritish, ta'riflash) –bu murakkab va katta hajmdagi ma'lumotlarni tez va aniq taqdim qilishga mo'ljallangan ma'lumotlarning grafik interpretatsiyasi (shakli), "ma'lumot beruvchi grafik dizayn" hisoblanadi.

Infografika – bu ma'lumotlarni taqdim etishning ajoyib usuli. Infografikaning turlari 4 turga bo'linadi. Infografik qo'llanma. Ushbu turdan foydalanib, jarayonni tushuntirish yoki biror narsani o'rgatish uchun harakatlar ketma-ketligini ko'rsatish mumkin. Ma'lumotlarning butun qatorini tavsiflash uchun ramziy sxemalar yoki grafikalar yordam beradi. Har qanday ko'rsatmalarda ushbu tur juda keng qo'llaniladi. Dinamik infografika. Ushbu ko'rinishjarayon yoki rivojlanish dinamikasini aks ettirish uchun mo'ljallangan. Statik infografika. Qanday qilib raqamli ma'lumotlar va ilmiy dalillarni vizual qilish, shuningdek ularning bir-biriga bo'lgan munosabati? Statik infografikani tuzing. Qoidaga ko'ra, ular diagrammalar, diagrammalar va boshqa oddiy shakllarga ega. Video infografikasi. Bu infografika yo'nalishidagi eng so'nggi zamonaviy tendentsiyalardan biri bo'lib, murakkab ko'p darajali ma'lumotlarni tomoshabinlarga vizual ravishda taqdim etishga yordam beradi. U deyarli barcha xilma-xil ma'lumotlarni vizuallashtirish yo'nalishlarini birlashtirib, ularni o'qish tufayli inson ongiga joylashtirishi mumkin. Qoida tariqasida, ma'lumotlarning qariyb 80 foizi birinchi ko'rishda eslab qoladi. Ushbu turdagi infografika tomoshabin tomonidan idrok etish va tushunish nuqtai nazaridan eng samarali hisoblanadi. Infografikakeng qamrovli va juda ko'p sohalarda qo'llaniladi. Jumladan: geografiya,

jurnalistika, ta'lim, statistika, texnik matnlarni aks ettirishda qo'llaniladi. Infografika katta hajmdagi ma'lumotlarni ixchamlashtirish, unda aks ettirilgan predmetlarning o'zaro munosbatlari, mantiqan bog'lanishi va vazifalarini yaqqol ko'rsata oladigan grafik yechim hisoblanadi. Masalan: Ta'lim jarayonida o'quvchilarningfanlardan o'zlashtirish monotoringi, olimpiada natijalari va boshqa jadval ko'rinishidagi ma'lumotlarni grafik usulda namoish etishdir. Infografika–azaldan reklama sohasida ko'proq qo'llanilgan, texnika texnologiya rivojlanishi va axborot kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim, ijtimoiy soha va insoniyatning turmush tarziga singib ketgani uchun iste'molchiga uzatiladigan ma'lumot va g'oyalarning vizual ko'rinishi tariqasida jadal tarzda hayotimizga kirib keldi[2]. Infografikaningta'lim sohasidagi vazifasi esa–shakli va mazmuni jihatidan, ko'rinishidan murakkab ma'lumotlarni keng auditoriyaga tez va tushunarli, ya'ni mantiqiy bog'liqlik orqali taqdim etish va yetkazish maqsad qilib olingan. Infografikavositalari illyustratsiya tasvirlargina bo'lib qolmay balki grafiklar, diagrammalar, blok-sxemalar, jadvallar, xaritalar, ro'yxatlarni va boshqa shu kabi ma'lumotlarning grafik tarzda aks ettiriladigan shakllarini o'z ichiga oladi. Infografika dizayni to'g'risida ikkita qarama-qarshi yondoshuv mavjud:– birinchisi tadqiqot (tadqiqiy), taqdim etiladigan axborot dizayni ishlariga asos solgan Edvard Tafti tomonidan olg'a surilgan. Uning qarashlarida infografika minimallik tabiatida bo'lishi, ma'lumotni uzatishdagi barcha narsalar chetlashtirilib ma'lumotning o'zi maksimal darajada anik aks ettirilishi shart degan qarash aytiladi. Bu yondoshuvning asossiy maqsadi ma'lum auditoriyaga zarur ma'lumotni yetqazishga xarakat qilish. Bunday yondoshuv ilmiy ishlarda, ma'lumotlar taxlilida, biznes-analitikada o'zining asosli jixatlarini ko'rsata oldi.

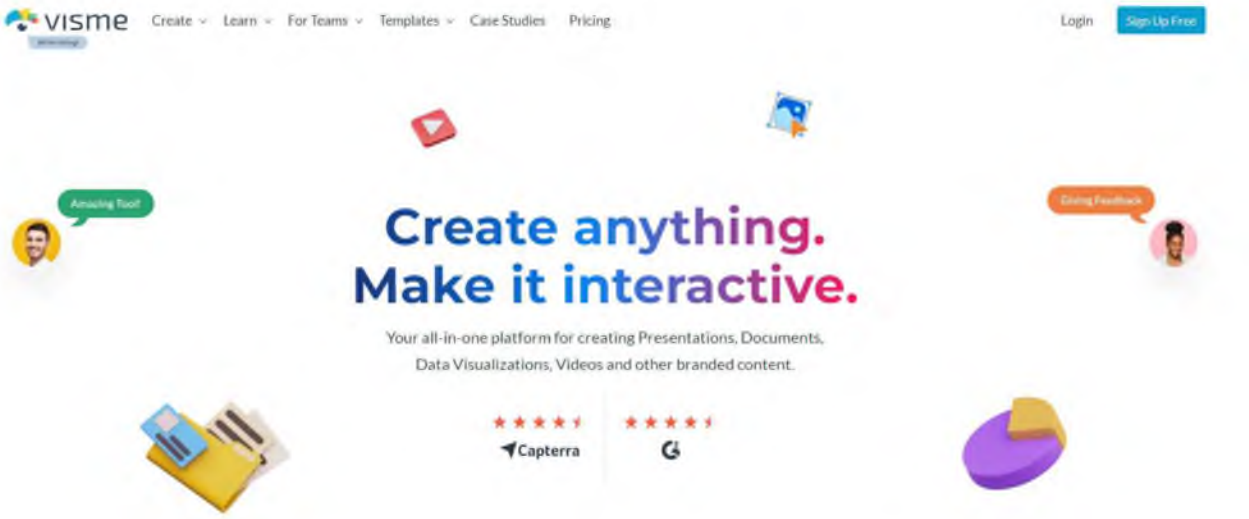
Bu yondoshuv o'qish uchun jalb qiladigan ifodali dizayn va illyustratsiyaviylik obrazlarni yaratishga intilish bilan xarakterlanadi. Bunda nafaqat ma'lumot olish vositasi, balki ma'lumot iste'molchilari (jurnal o'quvchilari) uchun maroq hamdir. Mazkur yondoshuv jurnalistika, bloglar, marketing va reklama materiallari sohalarida ko'proq qo'llaniladi. Xulosa o'rnida shuni aytish mumkin, infografikaning asoschilari ta'kidlagan zarur ma'lumotni –ma'lumot iste'molchisi (ta'lim oluvchi)larga yetkazish va uni ajratib olishni nazarda tutgan bo'lsa, qissali (ya'ni har bir rasm yoki grafik elementning ma'nosi va tarixi aks ettirilgan) yondoshuv esa o'quvchi amalga oshiradigan xulosani o'zida aks ettiradi. Infografika statistika ma'lumotlarni talqin va tahli qilishda ham ishlatilishi ham mumkin.

Infografika orqali odamlarni osongina jalb qilishingiz va ularning e'tiborini jalb qilishingiz mumkin. Bunday Axborot vizuallari ma'lumotlar vizualizatsiyasini, shtrixli grafiklar va kabi tasvirlarni birlashtiradi va mavzuni juda aniq va jozibali tarzda etkazish uchun qulay hisoblanadi.

Infografika mavzuning mazmunini tushunish va eslab qolishga yordam beradi. Ta'limda axborot texnologiyalari fanini o'qitishda infografikadan foydalanishdan maqsad mavzuni ta'labalar, o'quvchilar yaxshi tushunib olishida qo'l keladi. Infografikadan foydalanish nafaqat ta'limda talabalarning o'rganishni, eslab qolishni kuchaytiradi, balki fikringizni auditoriyangizga samarali yetkazadi. Quyidagi infografika vositalari va dasturiy ta'minotlarni qaraymiz[3].

Dizayn bo'lmagan mutaxassislar uchun maxsus ishlab chiqilgan yana bir mashhur vosita - bu Visme.

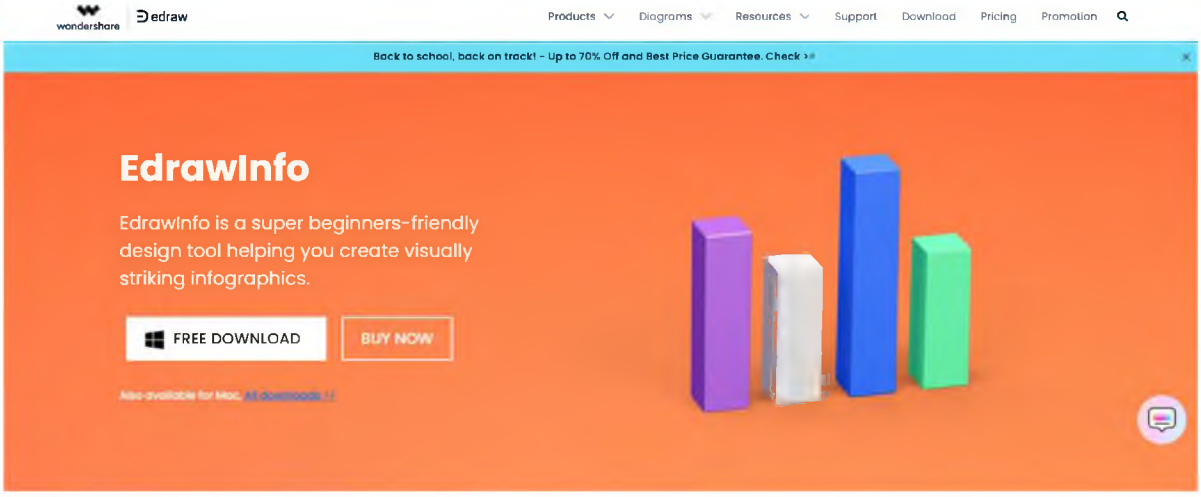
Visme o'zining keng assortimenti shablonlari, oldindan ishlab chiqilgan kontent bloklari, shriftlar fond fotosuratlari, vektor piktogrammalari va boshqa ko'p narsalari bilan ijodingizni tanitishga yordam beradigan dasturdir. Uning qulay interfeysi bizga quyidagi imkoniyatni beradi. Taqdimotlar yaratish, grafiklar, hisobotlar, ma'lumotlar vizualizatsiyasi, videolar va boshqalarni qisqa vaqt ichida yaratish imkonini beradi.

1-rasm

Infografikani yaratish ayniqsa yangi boshlanuvchilar uchun juda qiyin bo'lishi mumkin, bu erda Edraw Info kabi dasturiy ta'minot o'ynaydi. Bu jarayon faqat 5 bosqichga bo'lingan holda, iloji boricha oson bo'lishi uchun mo'ljallangan. Bir necha daqiqada vizual tarzda ajoyib infografika yaratiladi.

Edraw juda ko'p shablon va belgilarni o'z ichiga oladi. Bir martalik xarid talab qilinadi, shundan so'ng siz unga abadiy egalik qilasiz. Bundan tashqari, u Internetga ulanish tezligiga qaramay har doim tez ishlaydi.

2-rasm

Adobe Express ishlab chiqaruvchilari bugungi kunda hamma kontent yaratuvchisi ekanligini tan olishadi. Ushbu dastur har kimga o‘z fikrlarini yaxshi ifoda etadigan va ajralib turadigan kontent yaratish imkonini beradi.

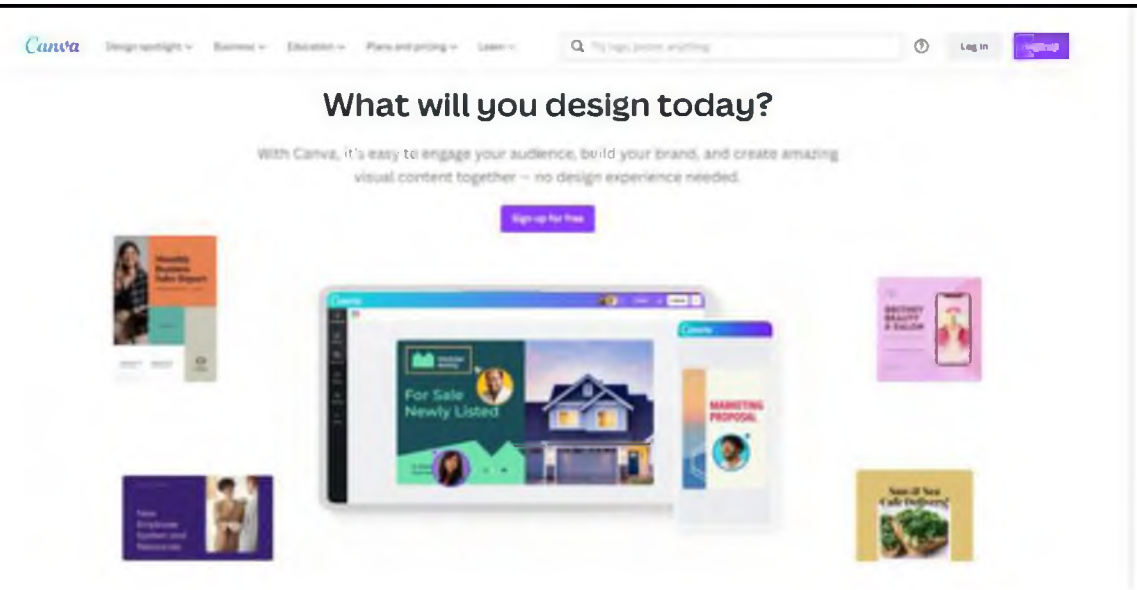
U o‘ziga xos va aniq ko‘rish texnikasi orqali qoplamalar, fonlar, grafikalar va effektlar kabi elementlarni o‘z ichiga oladi. Siz yaratgan narsalaringiz bo‘ylab osongina harakat qilishingiz, original GIF-larni yaratishingiz yoki fayllarni turli formatlarga aylantirishingiz mumkin. Ular, shuningdek, qayta ishlatilishi va boshqa Adobe Express yaratuvchilari bilan bo‘lishish mumkin. Bundan tashqari, 20,000 XNUMX dan ortiq yuqori sifatli Adobe shriftlari mavjud.

3-rasm

Canva eng ommabop va foydalanuvchilar uchun qulay infografik vositadir. Muayyan dizayn ehtiyojlaringizga qarab, Canva shablonlarning keng assortimentini taklif qiladi. Ba’zi shablonlardagi elementlarni o‘zingiz sotib olishingiz yoki almashtirishingiz mumkin. Ko‘pgina shablonlarda chiroyli loyihalar va taqdimotlar yaratish uchun bepul piktogramma va rasmlar mavjud. Siz Canvadan sinfdagi taqdimotlarda ham foydalanishingiz mumkin, talabalar Canva-dan ta’limda kuchli dizayn vositasi sifatida raqamli dizayn asoslarini o‘rganishlari mumkin[4].

Foydalanish uchun qulay interfeysi orqali har kim fotosuratlarni tahrirlashi, maket yaratishi va hokazo. Canva sinfda ham, tashqarida ham foydalanish uchun ko‘rsatmalar, plakatlar va boshqalarni yaratish uchun juda mos keladi.

4-rasm.

ADABIYOTLAR

1. «O'zbekistan Respublikasini yanada riyojlantirish bo'yicha xarakatlar strategiyasi to'grisida»gi F-4947-sonli Farmoni.

2. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy taxlil, qilish tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - xar bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. -T.: O'zbekiston, 2017

3. T. Madumarov, M. Kamoldinov "Innovasion pedagogik texnologiya asoslari va uni ta'lim tarbiya jarayonida qo'llash", T. "Talqin", 2012 yil.

4. S.S.G'ulomov va boshqalar. Axborot tizimlari va texnologivalari: Oliy o'quv yurti talabalari uchun darslik / Akademik S.S. G'ulomovning unuimiy tahriri ostida. - T., «Sharq», 2000.